

Kalama tri ân đh Nguyễn Thị Ngọc Ánh ghi bài

[30/09/2024 - 08:49 - anhlibrary]

Chúng ta đã học đại khái về cái gọi là phiền não hay là nghiệp bất thiện. Chúng ta đã học đại khái cái gọi là công đức, phước báo hay là pháp lành, pháp thiện. Thì cái bài giảng tiếp theo sáng nay thì chúng ta bàn về cái chữ NGHIỆP.

Đó cũng là một chương, một chương trong đó về chữ Nghiệp. Tuần sau chúng ta học về chữ Tái Sinh. Cái phần này Ngài Jotika của Miến Điện Ngài soạn rất là kỹ. Vì chúng ta trong cái room này nè là nhiều cái trình độ khác nhau và đương nhiên là chúng tôi chỉ nhắm đến cái đối tượng đại chúng không chuyên. Cho nên các vị muốn đọc sâu, đọc rộng thêm thì các vị bắt buộc phải tìm đọc cái bộ A Tì Đàm của chúng tôi, bộ A Tì Đàm 2 cuốn, bắt buộc giáo lý A Tì Đàm. Còn trong cái khuôn khổ cái thời lượng hạn chế của một bài giảng thứ năm như kiểu này nè, chúng ta chỉ nhắc đại lược. Chúng tôi cũng hy vọng bằng là cách nói đơn giản nhất giới thiệu cho bà con thế nào là chữ Nghiệp trong cái Phật pháp truyền thống.

Chúng ta có thể nói là nói chuyện với nhau suốt đời về chữ Nghiệp cũng không hết, chứ đừng có nói trong một, hai tháng, 1, 2 năm nói gì là một buổi giảng ngắn như thế này.

Nhưng mà chúng ta đương nhiên cũng có cách để có một khái niệm Nghiệp là cái gì? Dành cho đối tượng đại chúng. Chúng ta cứ nhớ thế này: chúng ta đã học xong về cái gọi là bất thiện ở một con người và thế nào là lòng lành ở một con người và chính cái lòng lành đó, cái bất thiện đó, đó chính là cái Nghiệp của mình hiểu nôm na vậy đi, là cái Nghiệp của mình. Ở ngoài đời có rất là nhiều trường hợp người ta xài chữ nghiệp người ta chỉ cho cái gì xấu, thí dụ như trong truyện Kiều là: “đã mang lấy nghiệp vào thân, cũng đừng trách lẫn trời gần, trời xa” thì chữ nghiệp đó người ta hiểu theo nghĩ xấu. Nhưng mà trong Phật giáo mình đặc biệt trong giáo lý A Tì Đàm thì Nghiệp tốt hay là Nghiệp xấu đều là Nghiệp, bởi vì cái nào nó cũng dẫn đến những cái hệ quả trước mắt là đắng hay là ngọt nhưng mà chung cục cái nào cũng đắng hết, đầy, miễn là còn luân hồi là đắng. Điểm đặc biệt của Phật pháp ở chỗ đó đó, mình làm chuyện xấu, mình nghĩ xấu, mình nói chuyện bậy thì cái đó là gieo nghiệp xấu, đúng. Thì hề gieo nghiệp xấu thì kiếp sau mình sẽ gặt quả xấu mình phải chịu... mà nghiệp xấu là cái gì? quả xấu là cái gì? nói cho nó rõ luôn, quả xấu tức là 6 trần bất toại, có nghĩa là khi mình nói bậy, nghĩ bậy, làm bậy thì đời sau sanh ra thì mình sẽ bị 6 trần bất toại, bất toại có nghĩa là không có như ý, có nghĩa là mình phải thấy những cái mà mình không muốn thấy, mình phải nghe những cái mình không muốn nghe, ngủ, nếm, đụng và tư duy thì đời sống mình, gia tài mình chỉ có 6 căn, 6 trần. Và nếu mình dùng cái 6 căn của mình để mà mình tạo ra các cái nghiệp qua 3 cửa Thân, Khẩu, Ý thì đời sau sanh ra mình cũng có 6 căn nhưng mà 6 căn đó gặp toàn cảnh xấu không hà, nhớ nha, các vị có đi chùa, làm phước, đốt nhà, cướp của, giết người, câu cá, săn bắn hay là từ thiện, phúc lợi bao nhiêu chuyện quý vị làm thì gom gọn lại chỉ là hoạt động của tam nghiệp Thân, Khẩu, Ý hoặc nói rộng hơn nó là hoạt động của 6 căn. Mà nếu mà mình mà thông qua 6 căn mà mình làm các cái nghiệp xấu thì đời sau sanh ra là mình sẽ bị cũng có 6 căn nhưng mà mình bị 6 trần bất toại. Bệnh tật cũng là 6 trần bất toại, nghèo đói cũng là 6 trần bất toại, bị đánh đập, bị hành hạ, bị tai nạn cũng là 6 trần bất toại. Phải tập quen như vậy nha, tập quen học cái thuật ngữ Phật pháp 6 trần bất toại.

Thì là cái Nghiệp Thiện cũng như vậy mà hiểu, khi mà mình làm các nghiệp thân, khẩu, ý, nói nghe và suy nghĩ, làm, nói và suy nghĩ mà bằng các nghiệp lành thì đời sau đó là... nói đời sau là xa đó, chứ còn thật ra ngay hiện tại đó cái người mà họ sống bằng cái tâm lành trước mắt họ được an lạc cái đã, trước mắt họ được an lạc cái đã, an lạc bằng nhân rồi sau này mình an lạc bằng quả. Nhưng trước mắt là hề sống lành là nó vui vì trong A Tì Đàm nói rất rõ, bản thân của tâm lành, bản thân của tâm lành nó gồm những cái thành tố tâm lý tích cực, đầy. Thí dụ như là không giận nè, không tham, không dính mắc nè, yêu thương nè, bao dung nè, thấu suốt nè. Tôi tránh không xài từ chuyên môn, chữ thấu suốt đây là trí tuệ đó, yêu thương, bao dung là bi và tùy hỷ đó phải không. Thì các vị tưởng tượng đi, một cái tâm trạng mà nó có hội đủ những cái thành tố tích cực đó thì đương nhiên là nó thoải mái rồi. Còn mà một cái tâm trạng mà coi như nó gồm những thành tố tâm lý tiêu cực như

toan tính, hờn giận, sợ hãi, đổ kỵ, bủn xỉn, hờn giận rồi đó là dứt khoát dính mắc thì coi như là dứt khoát nó phải khổ rồi, chưa nói đến đời sau, kiếp khác, ngay hiện tại mà anh sống bằng một cái tâm thái chất đầy những thành tố tâm lý tiêu cực thì làm sao mà anh hạnh phúc được, đây. Cái đó rất là khoa học, cực kỳ khoa học, chứ đây không có cái chuyện mà báo ứng nhân quả mà theo tinh thần tôn giáo tín ngưỡng mơ mơ hồ hồ, không có. Trong A Tì Đàm nói rõ lắm, nói rất là rõ khi mà anh sống bằng một cái tâm trạng tiêu cực, bệnh hoạn, mang một cái nội dung hại mình, hại người thì làm sao mà anh sung sướng được, thử đi, các vị thử đi, khi nào các vị ra tay mà giúp người bằng một cái hành động, một cái nghĩa cử, một cái động thái, một cái câu nói, kể cả một cái suy nghĩ mà thương mà người tự nhiên thấy sướng, thấy sướng mà cái này là các vị tự chứng minh, các vị tự chứng minh, khi nào sống bằng lòng lạnh thì nó sướng mà nó hay cái chỗ này nè, đứng trong mưa, trong nắng, lạnh lẽo, nóng bức, kể cả đói bụng luôn mà chỉ cần có tâm lạnh là nó sướng, nó sướng liền, đây, nó sướng liền. Còn mà mâm vàng, chén ngọc, lụa là, gấm vóc, mà tâm hồn trực trặc thì nó như là nó nằm trên cái giường chông vậy, như là nằm trong cái lò hấp bánh mì, nó nóng bức mà nó ray rút, mà nó đau khổ mà nó... đại khái không còn cái chữ nào để nói, đại khái nói chung là khổ, mà khi anh sống bằng cái tâm lạnh thấu suốt, bao dung, buông bỏ đây, tha thứ, chia sẻ thì cái nóng, cái lạnh, cái nắng của mưa, nắng gió mưa sương là coi như không nghĩa lý gì hết. Tin tôi đi, nó lạ lắm thì cái đó mình thấy rõ ràng đó là chỉ riêng cái khoảng nhân thôi đó, khi mình sống với cái nhân thiện, nhân xấu là mình đã thấy rõ ràng cái chuyện sướng khổ rồi, nói gì là cái quả báo của đời sau kiếp khác, đây, nhớ.

Một chuyện nữa, hồi này tôi mới vừa nói đó: Nghiệp có nhiều cách nói, tam nghiệp là Thân, Khẩu, Ý cũng được mà nói Nghiệp tức là hoạt động của 6 căn cũng được.

Bây giờ nói qua cái Nghiệp thiện ác đó là cái gì? Bữa hôm nói rồi, đó chính là phản ứng tâm lý của mình trước 6 trần đây, cái phản ứng tâm lý của mình trước 6 trần, phản ứng tâm lý của mình trước 6 trần là mình nhìn một người khổ, một người nghèo, nhìn một ngôi chùa, nhìn một cái người cần giúp đỡ, nhìn một người tu hành mà cái phản ứng tâm lý mình nó ra làm sao ta? cái phản ứng tâm lý tích cực thì đó gọi là Thiện, còn có cái phản ứng tiêu cực thì đó gọi là bất thiện chỉ vậy thôi. Thiện hay ác chỉ là phản ứng tâm lý thôi, đây. Thì tùy thuộc vào phản ứng tâm lý của anh trước 6 trần mà nó dẫn đến cái chuyện là 6 trần tương lai của anh nó là bất toại hay là như ý, nó rất là rõ ràng, đây, nhớ nha, rất là rõ ràng. Và nói đến Nghiệp thì đương nhiên chúng ta phải quay lại bốn nguyên tắc nhân quả, bắt buộc bốn nguyên tắc nhân quả, chết cũng phải nhớ bốn nguyên tắc đó. Bốn nguyên tắc đó là nó cực kỳ căn bản luôn. Mình là không phải phật tử thì cũng nên biết bốn nguyên tắc nhân quả đó:

- Một là Nhân tạo ra Quả, đây. Nhân tạo ra quả cái này ai cũng hiểu rồi, trồng dưa được dưa, trồng đậu được đậu là ai cũng hiểu rồi, mình lấy cái ngón tay mình gõ xuống bàn thì tự nhiên cái động thái đó là nhân quả đó, đây. Cái gõ là nhân, mà tiếng động là quả đó, đây, rõ ràng, nhân tạo quả.
- Nhưng mà Quả tác động Quả, có, có nghĩa là cái hệ quả này nó dẫn đến vô vàn những hệ quả khác, nói một cách chuyên môn nha. Cái này tôi đã nói mấy ngàn lần nhưng trong room này nhiều người phải nghe lại, phải nghe lại, nghe đến cái mức mà nó nhuyễn như cháo, nhuyễn đến mức mà đụng chuyện là nó bật, nó bung ra khỏi đầu mình liền, nhớ ngay, cái đó mới là xài được. Còn cái thứ mà nghe rồi, nghe rồi, biết rồi, biết rồi đó là xài không có được, đụng chuyện là phải nhớ, nhớ để đưa vào đời sống. Nhớ bốn cái này tôi tin là lập tức an lạc, lập tức an lạc, và lập tức đời sống có định hướng, đời sống có định hướng, đây.

- Cái chuyện đầu tiên là Nhân tạo ra Quả, Nhân nào tạo ra Quả đó.

- Nhưng cái thứ hai là Quả tạo ra Quả. Thí dụ như khi mà mình đang chịu khổ hoặc là mình đang được sướng thì cái sướng và khổ đó là Quả. Quả của thiện ác quá khứ, thì trên cái môi trường mà sướng và khổ đó chúng ta lại tiếp tục có điều kiện để có thêm những cái sướng khổ tương ứng. Thí dụ như bây giờ cái quả bủn xỉn của tôi, tôi nghèo, đây, xong chưa, rồi từ do cái nghiệp mà bạo hành, bạo lực của tôi kiếp trước, bây giờ sinh ra tôi bị bệnh tật, do cái tật mà gọi như ba xam, ba lạp, đâm thọc, chia rẽ, đời này tôi sinh ra tôi bị chúng ghét, đây. Thì bây giờ các vị thấy nghèo, bệnh mà chúng ghét thì sao ta? Đó là ba cái quả đúng không? đây, trên ba cái nền của nền tảng của ba cái quả này các vị hình dung đời sống tôi ra sao? Lập tức là bao nhiêu cái xấu của cuộc đời nó cứ để đổ lên đầu tôi lắm chuyện đầu tiên là nghèo cái đã, nghèo đi đâu là thấy người ta khinh rồi đó, nghèo là

đi đâu là thấy người ta nghi ngờ rồi đó, nghèo là đi gõ cửa này cửa kia rất là khó, công việc không có chạy, nghèo mà. Mình có nguyên tắc ở trong nước mình, giàu thì người ta ghét, cái chuyện đó là không phải cái quả mà đó là tâm lý. Cái chuyện mà mình giàu mà người ta ghét là cái nhân xấu của người khác chứ không phải cái quả xấu của mình, nhưng mà giàu người ta ghét, nghèo người ta khinh, thông minh người ta giết, thì cái đó là cái nguyên tắc của thế gian nhưng trong A Tì Đàm thì nói thế này: Cái chuyện mà người ta thương ghét anh 50% là ở phía người khác, tánh người ta xấu, người ta ganh tỵ, tỵ hiềm, đó kỳ gì đó là chuyện của người ta, nhưng 50% là nằm ở phía mình:

- Một là cư xử trong hiện tại của mình.

- Hai là cái quả xấu của đời trước mình làm sao cho chúng nó ghét. Thật ra không phải ai đẹp cũng bị người ta ganh ghét, người ta hại. Đâu phải ai giàu cũng bị người ta ganh ghét người ta hại, đâu phải, có những người giàu rất dễ thương, có những người đẹp rất là dễ thương, có những người giỏi, người thông minh rất là dễ thương. Nhưng mà có những người cứ giàu, đẹp, giỏi là bị chúng nó phan cho trào máu, nhớ cái đó. Cho nên, Nhân tạo ra Quả ai cũng hiểu rồi. Cái thứ hai là Quả tạo ra Quả trên cái nền của cái Quả thiện, Quả ác chúng ta dễ dàng đón nhận vô số những cái Quả khác tương ứng. Đó là Quả tác động Quả. Đó là nói theo thế gian. Nói theo trong A Tì Đàm khi mà anh mà đã đầu thai vào trong cái cảnh giới nào đó do cái nghiệp lực tiền kiếp thì anh đã lọt vô cái cảnh giới, lọt vô cái chủng loại đó rồi đó, là anh có nhiều cơ hội để mà anh gặt hái những cái quả Thiện Ác tương ứng, hễ mà làm con chó rồi đó là phải gánh nhiều cái khổ của con chó. Không phải là mang cái thân chó không đâu mà còn vô số cái nghiệp khác, cái quả khác tương ứng.

Mà mình sanh vô làm con nhà giàu thì mình lại được nhận được rất nhiều cái quả lành khác, tương ứng, nó sẽ trở ngay trong cái thân phận nhà giàu của mình, đây. Còn nếu mình làm chó thì coi như nhiều cái quả lành nó bị chặn đứng.

Ví dụ như lẽ ra buổi chiều hôm đó theo cái quả xưa đó là buổi chiều đó là mình được tô hay ví dụ hoài đó mình được khen nè, được mời ăn nè, được tán tụng nè, nhưng mà xui chỗ lúc bữa đó mà cái kiếp đó mình sanh làm thân chó thì vào ngay cái thời điểm mà lẽ ra mình nhận được cái phước kia đó, cái phước mà được mời ăn nè, được mời khen, được mời phát biểu nè đó thì ngay cái lúc đó mình nhằm cái kiếp mình mang thân chó là coi như cái quả kia bỏ, bỏ. Còn nếu mà mình mang thân người mà lại giàu có thì có những cái nghiệp xấu đó mình cũng tránh được rất là nhiều nghiệp xấu. Thí dụ như mình không có bị người ta giết thịt. Thí dụ trên chư thiên đó là những cái nghiệp mà tai bay họa gửi, cây ngã, đá đè và không có bị vì trong chú giải của Kinh Đại Nghiệp phân biệt nói rất rõ, nói rất rõ cái chuyện đó. Tức là nó có những cái trường hợp cái quả nó bị ngăn chặn bởi nhân và có những cái trường hợp quả nó bị ngăn chặn bởi quả đây. Thí dụ như cái thiện mình mạnh quá thì nó cũng lấn lướt những cái quả yếu hơn. Đó là nói về Nhân, Nhân chặn Quả, rồi Quả chặn Quả nghĩa là ngay cái lúc đó cái Quả khác nó mạnh hơn thì nó lấn quả yếu, đây, nhớ. Cho nên trường hợp một được gọi là Nhân tạo ra Quả, hiểu rồi, mà Quả tác động Quả.

- Cái trường hợp thứ ba là Quả tác động Nhân, tức là khi mà do cái tiền nghiệp mà mình sinh ra trong một cái thân phận nào đó thì mình sẽ làm thiện hay làm ác dễ hơn. Trong một cái thân phận, một cái hình hài, một cái hoàn cảnh, một cái điều kiện, một cái môi trường nào đó mình làm ác nó dễ lắm mà làm thiện rất khó, rất khó. Thí dụ như mình làm cọp, beo, sư tử, rắn, rít, chuột, gián, trùng, dễ thì hỏi chứ làm sao mà làm thiện đây, đây. Hoặc làm người mà ở vùng sâu, vùng xa, dân bộ tộc, dân bộ lạc bán khai. Rừng sâu núi thẳm thì hỏi biết cái gì mà làm thiện đây. Cứ làm sáng ăn trưa, làm trưa ăn chiều, làm chiều ăn tối. Kiểu đó thì làm sao mà làm thiện đây. Làm sao mà có cái hiểu gì về cái nhân văn hóa, nhân bản nhân văn, làm sao hiểu nổi. Làm sao có những khái niệm đạo đức xã hội tối thiểu làm sao có, đó. Chưa kể không cần bộ lạc, bộ tộc gì hết, chỉ cần mình dân ở vùng sâu, vùng xa, rùa trong đồng sâu, ngoài rừng thẳm, núi cao, biên giới biển đảo xa xôi thì cái chuyện mà làm lành nó khó lắm các vị nào từng đi xa, đi nhiều thì biết ở những cái vùng nó trời ơi cái điều tiếp cận với văn hóa, văn minh nó hạn chế cực kỳ, hình như là zero chứ không phải hạn chế mà zero luôn, nhớ. Thì trong cái điều kiện hoàn cảnh môi trường, bối cảnh đó thì mình thấy đó là Quả đó, nhưng mà cái quả này nó tác động nhân là đã lọt vô đó rồi thường là làm 99,9% là làm toàn là chuyện ác không, mờ sáng mình đã mờ cua, bắt ốc, mờ sáng là đã giăng lưới, giăng câu, lờ lợp, đặng đó chứ làm gì có chuyện mà ngồi nghe Pháp, chép Kinh, rồi tụng niệm, rồi ngồi thiền, giữ giới rồi bỏ thí làm gì có. Đó là Quả tác động Nhân.

- Nhân tác động Nhân là sao? Làm ác nhiều đời bây giờ sanh ra là gặp điều kiện là ác tiếp, thói quen, mà làm thiện nhiều đời, bây giờ sanh ra hề gặp thiện là nhào vô làm, gặp ác thì ngại, ngại tay, góm tay, nhát tay. Còn mà ác quen rồi đó là gặp thiện, gặp cơ hội làm thiện nó cũng chùng tay, có chùng, nó cũng do dự lắm, nó lẩn tẩn lắm. Trường hợp đó là Nhân tác động Nhân. Tôi nói không biết bao nhiêu lần, Bồ Tát Tất Đạt thấy cái gì? Ngài đâu có thấy cái gì lạ đâu. Ngài thấy y như mình vậy đó, cũng xác chết rồi cũng người bệnh rồi cũng người già rồi thầy tu, bốn cái này mình cũng thấy hà rằm mỗi ngày, y quý hiếm gì, thái tử Tất Đạt thấy, mình tưởng thấy cái gì ghê gớm chứ thấy bốn cái đó cũng thường lắm phải thấy xác chết, thấy đám ma, thấy đám cưới, thấy người bệnh, thấy người già rồi, đó nó cũng thường, mây thầy tu cũng bình thường đó, nhưng mà do cái nhân của Ngài, Ngài tu quá nhiều kiếp đi, nhân lành, nhân giải thoát nhiều lắm. Cho nên bây giờ Ngài vừa gặp Ngài dễ có cái tâm xuất ly tu hành liền, đây. Mà cái người không học A Tì Đàm thì không biết cái tâm lành đó là cũng là nhân, cái tâm lành là nhân, tâm ác cũng là nhân. Chỉ có cái sướng khổ là quả thôi, chứ thiện ác là nhân, thì cái lòng muốn đi tu là nhân đó chứ, lòng lành đó là tâm thiện đó, đây. Còn mình, thí dụ như cái ác mình tham, sân, si, ái, mạn, kiến, nghi nhiều quá cho nên sanh ra là cứ hề 6 căn mà gặp 6 trần là mình cho ra những cái nhận thức, cái nhận xét, những cái cảm nhận, những cái phản ứng, rất là bậy bạ, rất là tật nguyên, rất là sai trái, sai lệch. Lẽ ra là buông bỏ, tha thứ, bao dung. Còn mình cái nào ôm đợc thì ôm, dính đợc thì dính, mắc đợc thì mắc, bắt mẫn, chống đối, mâu thuẫn, xung đột thì cứ thế mà làm tới, đây, mình cứ là thích và ghét, thích và ghét cả đời mình chỉ có thích và ghét. Từ nền tảng của thích và ghét, cái từ chuyên môn là tham và ưu. Từ cái thích và ghét chúng ta là nảy ra bao nhiêu cái nghiệp xấu. Trong khi đó có một ít người thì cũng sống trong cái thích và ghét đó nhưng người ta hướng tới cái lành, cái thiện, buồn quá, bệnh quá, giận quá là nghĩ đến chuyện đi tu, một là xuất gia, hai là cũng tu thiên ngắn hạn, đây, gieo duyên. Còn có người buồn quá, giận quá, sợ quá, chán quá là cứ đi kiếm chuyện tâm bậy để làm không, đây, nhớ.

Vậy mình thấy rõ ràng có mối tương quan rất là lớn giữa Nhân với Quả rồi Quả với Quả, Quả với Nhân và Nhân với Nhân, nhớ. Như vậy thì hôm nay chúng ta thấy có một sự khác biệt nào giữa những người có tu và không tu? Có chứ, hỏi này tôi nói rồi, trước sau cái trần cảnh đắng hay ngọt thì người có tu, có đạo, có học đạo ấy, phản ứng tâm lý tích cực. Còn trước cái trần cảnh đắng hay ngọt, cái anh mà không có biết đạo, không có tu tập ấy, không có thực tập hành trì, ảnh hưởng tiêu cực. Đó là nghiệp đây. Thì cái nghiệp thiện ác của mình là nó từ hai cái nguồn tác động:

- Một là cái nhân thiện ác quá khứ mà một phần thứ hai nữa là nó do cái quả thiện ác. Nhưng mà mình đâu có chịu thua, mình đâu có chịu thua, do cái quả xấu đời trước, bây giờ mình sanh ra là xấu, là nghèo, đói, bệnh, dốt đúng không? thì bây giờ trên mình có nhiều mình tu nhiều trên cái nền tảng nào cũng tu đợc hết, đây. Đói, nghèo, bệnh, khổ thì mình tu theo kiểu đói, nghèo, bệnh, khổ mà nhưng, lựa, gắm vóc sung sướng vàng son thì mình tu tập theo gắm vóc vàng son, đây. Cỡ nào cũng tu đợc hết và nhớ cái này, cái này không phải tôi an ủi mà đó là sự thật, sự thật. Đừng có bắt chước người ta nói phiến não tức cảnh Bồ đề, cái đó nó trên trời lắm, trên mây lắm. Nhưng cái này có thiệt, là có những cái pháp môn mà mình phải tu khi mà mình nhìn thấy cái đắng nó dễ hơn. Thí dụ như bây giờ mình thấy chúng sanh nó khổ thì mình mới có lòng đại bi, chứ thấy chúng sanh nó sướng mình có lòng tùy hi đúng không? rồi phải gặp chuyện sao đó mình mới nhẫn, mới xả, đúng không? nó có những cái trường hợp mà phải nói nhờ cái đắng mình mới tu đợc nhiều cái pháp môn đặc biệt, chứ còn mà nó ngọt quá cũng khó, khó lắm, khó tu. Mà tôi nói lại một tỷ lần là anh phải thấy cái thân xác này, cái hình hài này, cái sự hiện hữu, sự tồn tại này nó là của nợ, nó là gánh nặng thì anh mới ngồi lại nghe tôi nói mấy cái điều này. Chứ còn mà anh còn thấy anh trẻ, khỏe, giàu, đẹp thì anh đi về anh ngủ đi nha, anh ngủ đi, chứ những cái nội dung thế này nó không có hợp với cái người mà yêu đời, tôi không có kêu gọi bà con phải sống chán đời, yếm thế, bi quan, tiêu cực, nhìn đời qua lăng kính màu xám, không phải. Tôi chỉ đề nghị một cái nhìn "clear", rõ ràng, nó sao thấy nó như vậy, đây, thấy nó chớp tắt thì thấy nó là chớp tắt, đắng, ngọt, đẹp, xấu tất cả đều chớp tắt. Đạo Phật kêu gọi mình thấy chớp tắt. Chứ còn thật ra đạo Phật cũng không có bắt buộc mình phải thấy cuộc đời nó đen thui, NO, mà Ngài chỉ nhắc mình thích hay ghét gì đi nữa hãy nhớ cái gì cũng vô thường, đây là một cái nguyên tắc rất là quan trọng, mà lẽ ra bà con phải trả bạc tỷ để mà thuộc lòng để học đợc cái nguyên tắc này, bạc tỷ mà tôi thấy chưa đáng đó. Đó là, mỗi khi mà

mình giận quá, mình sợ quá, giận quá, sợ quá hãy nhớ rằng cái này rồi cũng qua đi, cái này rồi cũng qua đi khi mình thích quá, mình vui quá đó mình phải nhớ cái này rồi cũng qua đi. Chưa, cái này chưa phải cái bạc tỷ đâu, cái bạc tỷ là cái sau, khi mà mình giận quá, mình sợ quá thì mình phải nhớ cái này: Chính Đức Phật đã xác định vạn hữu là vô ngã, vô thường, chính Đức Phật đã dạy mình đừng có đam mê trong cái vị ngọt của trần thế, có không, có không? coi Kinh có chỗ đó không, chính Ngài đã nhiều lần, vô số lần bằng vô lượng phương tiện Ngài kêu gọi đừng có đam mê vào cái vị ngọt của đời sống, điều đó có nghĩa rằng mình cũng không nên quá sợ hãi trước cái vị đắng ở đời sống, đây, nhớ cái câu này quan trọng lắm, mỗi khi mình giận quá, sợ quá cứ nhớ khi mà Ngài dạy mình không có nên đam mê trong cái vị ngọt là vì nó vô thường, không có gì khả dĩ mà tin cậy. Điều đó cũng có nghĩa là khi mình gặp cái chuyện gì mà nó quá đắng cay mình cũng nhớ rằng nó cũng phù phiếm, nó cũng mong manh, nó cũng phù du, hư ảo, ảo hóa như là cái vị ngọt vậy, đây. Nhưng mà nghĩ như vậy để làm chi? Để mình có được sự bình tâm, nhớ, được cái sự bình tâm, mà sự thật nó là như vậy chứ không phải đây là cái mẹo. Đó là sự thật đó, là sự thật đó, ngọt cách mấy thì cũng không đáng để dính mắc vì nó vô thường, chớp tắt, mà nó đắng cách mấy cũng vô thường chớp tắt. Nói là thấy cái thân này là gánh nặng là cái gánh nặng hiểu theo nghĩa này nè: là thật sự cái sự có mặt của cái mình trong cuộc đời này nó vốn dĩ là không cần thiết, nó vô nghĩa, vô vị, vô dụng, vô ích. Nó nặng là chỗ là nó không... nó một đồng chữ vô mà mình phải cưu mang nó thì đó là nặng là nặng như vậy. Cái quan trọng nhất là không có khổ vì đắng mà không có dính mắc gì vì cái ngọt mà phải chán, nếu cần bỏ chữ chán cũng được quý vị bỏ hết chỉ xin một chữ thôi: BUÔNG, chữ đó, có vị vui lắm, có vị hiểu chữ buông có nghĩa là thiếu trách nhiệm mới vui, vị đó không đồng ý, tu là buông vị đó nói làm chồng phải lo cho vợ, làm vợ phải lo cho chồng, làm con phải lo cho cha mẹ, cha mẹ phải lo cho con, người nhà phải lo cho nhau, mắc gì tại sao mà tu nói buông, các vị hiểu chữ buông theo cái nghĩa rất là trẻ con. Cái đó không có nên nha, chữ buông đây là anh vẫn sống bình thường, cực kỳ bình thường nữa là khác, dễ thường hơn ngày xưa nữa là khác. Nhưng buông đây có nghĩa là lúc nào cũng chân trong, chân ngoài, lúc nào cũng là tay nắm, tay buông, biết, biết, vì trách nhiệm vẫn phải làm nhưng mà nhớ mình có thể ra đi bất cứ lúc nào và cái này nè nó có thể vỡ tan bất cứ lúc nào. Các vị biết bao nhiêu công trình, bao nhiêu dự án, bao nhiêu ước mơ, bao nhiêu trù tính, trù hoạch, kế sách đều phải gác ngang khi có một người nào đó bị lăn đùng ra chết, nhiều lắm trên thế giới này nó nhiều dữ lắm, nhiều lắm luôn. Như mình thấy ông Steve Jobs ông ra đi ông để lại bao nhiêu cái giấc mơ dở dang cho Apple. Hôm nay Apple vẫn hoạt động nhưng mà phải nói là rất nhiều và rất nhiều cái ước mơ mà Steve Jobs áp ủ phải bỏ, bỏ ngang, nhiều lắm. Có thể nếu ông còn sống thì cái iPhone 16 nó còn ghê gớm hơn là cái mà mình thấy trước mắt đây. Tôi nói thôi, chứ tôi cũng chưa có đừng có nghĩ bậy, thì là đại khái như vậy đó, có nghĩa là mình làm gì cũng phải nhớ, trách nhiệm thì phải làm nhưng mà ta nè, có thể ra đi bất cứ lúc nào, đề án nè, công trình nè, dự án nè, rồi có thể nó cũng sẽ kết thúc và ngay cả nó đã ra công thành, công trình thành phẩm rồi, tác phẩm ngon lành hoàn chỉnh rồi thì nó tồn tại được bao lâu? Tất cả, tất cả những cái thành quả ghê gớm của con người trong xây dựng, kiến trúc, trong văn hóa, thậm chí là chính trị cũng sụp, đó Pol Pot đó một đời gây dựng đó, Mao Trạch Đông đó, một đời gây dựng, Cuba một đời gây dựng, rồi Hitler một đời gây dựng, xây dựng tùm lum bao nhiêu cái ý tưởng, lăn ra chết tất cả kết thúc, giấc mơ của Pol Pot mãi mãi không bao giờ trở thành sự thật, giấc mơ của ông Mao Trạch Đông, giấc mơ của Hitler mãi mãi không bao giờ thành sự thật, mà ông đi rồi thế hệ sau nó lên thay thế.

Chúng tôi chủ trương chùa nên có đất rộng trồng cây chứ còn tôi không có thiết tha cái chuyện mà xây dựng vàng son hoành tráng là vì 8000 lý do, 8000 lý do, trong đó có những lý do rất là căn bản đó là:

- Chùa cần cây, cần cái lá phổi thiên nhiên thì chùa không nên có bê tông nhiều.
- Thứ hai, hạn chế tối đa cái sự tốn kém.
- Thứ ba, nói thiệt với nhau đi, sống trong cái rừng cây nó sướng hơn trong cái căn phòng sang trọng, cần máy lạnh thì có góc nào đó thôi chứ không cần phải vàng son, máy lạnh khác, vàng son khác. Rồi còn gì nữa? trụ trì đời này mà chết lăn ra rồi là ông sau ông lên chỉ cần có điều kiện là ông đập sạch, trừ phi đó là công trình di tích gì đó. Chứ không lẽ mình nói kỳ, nhiều vị tôi nghĩ trong bụng ông cũng muốn chùa cháy lắm tại vì đập thì không dám, mà để cho cháy tự nhiên để cho

mình làm cái mới, có. Tôi biết 1000% là có nó nản lắm vì ông trừ trừ cũ đó, một là không có tham khảo, hai là cũng hơi củ chuối âm lịch kiến trúc tât nguyên không cái gì ra cái gì, ông sau ông thấy vậy đó, còn ông trước thì ông thấy ông là đỉnh cao của kiến trúc vũ trụ, nhưng mà ông sau ông không có thấy, cho nên là cứ mình ngồi mình công xương sống, chổng mông mình làm bao nhiêu công trình mình thấy ghê gớm, đấy, đời sau nó bỏ hết. Gia đình mình cũng vậy, con mình cũng vậy, mình đi mua đồ cô mình chơi như ông Vương Hồng Sển đó, tưởng sao Vương Hồng Bảo chết trước ông, rồi cái tưởng sao ông đem hiến nhà nước, bây giờ tôi nói đi ngang cái phủ gì của ông Văn Đường Phủ không có ra cái gì hết, một cái nhà xưa, hồi xưa nó là cái ngôi nhà cô kiểu như nhà Rường. Bây giờ đi ngang các vị nhìn coi nó tiêu điều như một ngôi miếu bỏ hoang vậy, đau lắm, đau lắm luôn, rồi cái thành phố cổ nhà Hồ ở Thanh Hóa, đấy, rồi Lũy Thầy, rồi Thành Tà Côn ở Bình Định, đấy, rồi còn Hoàng Thành Huế là do họ sửa chữa cho nó còn chứ không thôi nó cũng tiêu tũn rồi. Nhưng mà tưởng bao quanh Hoàng Thành mà chưa kể nó sửa không ra cái gì hết, Cung An Định nó sửa đó nhìn nó thêm nhục đấy. Cho nên hành giả sống hiểu được Nghiệp báo, sống cẩn thận, sống có trách nhiệm với mình và với đời, đúng. Nhưng mà trong cái tinh thần trách nhiệm đó, chúng ta không nên quên các pháp do duyên mà có, có rồi phải mất đi, trách nhiệm thì phải làm, phải làm nhưng mà nhớ mình chỉ cần nín thở 10 phút thôi là bao nhiêu đề án, công trình gì của mình ấy đời sau chắc gì có kẻ kế thừa. Mà nếu có kẻ kế thừa chắc gì tiếp nối con đường của mình, cho nên bao nhiêu cái ấp ủ là mong manh [32:10]

[30/09/2024 - 09:20 - anhlibrary]

mà bao nhiêu cái đầu, bao nhiêu cái thể hệ cứ quên mất chuyện đó, bao nhiêu thành quả chính trị, thể chế, xây dựng lên thấy dân khổ thì giúp chứ còn đừng có mong gầy dựng một cái truyền, một cái thể chế mà muôn đời cái đó không có, lịch sử nhân loại chứng minh rồi, không có. Tần Thủy Hoàng, rồi Khang Hy thịnh thế rồi không có, dóc, xạo, không có, nó được một cái giai đoạn nào đó thôi. Bởi vì thế giới là một dòng chảy, nó là một dòng chảy mà thì bất cứ một cái học thuyết, một cái đường lối nào nó cũng chỉ là giải pháp tạm thời ngắn hạn. Nó chỉ là một cái đáp án ngắn ngủi cho một bài toán khó trong thời điểm đó thôi. Khi mà nó không còn là bài toán khó, không còn là bài toán để giải nữa thì đáp án kia nó tro trên, nó ngổ ngẩn, nó ngờ nghệch lắm, đấy, khổ vậy đó, khổ lắm. Cho nên chổng mông đi theo đuổi một cái đường hướng văn hóa tôn giáo, chính trị, xã hội nào đó. Tôi nghĩ là phải tùy duyên, tinh thần cái chữ tùy duyên Đạo Phật rất là hay. Thấy đời khổ thì thương ra tay giúp nhưng mà để coi coi nó làm sao? Nó cần mát thì mình cho mưa, nó cần ấm thì mình cho tí nắng. Thí dụ vậy thì được chứ còn mình cứ theo đuổi một con đường làm sao cả đất nước mưa thiên thu, mưa vạn đại, sai. Mà mình muốn cho cả đất nước này nắng hoài, nắng hoài, nắng ấm, nắng đẹp, nắng chang hòa, sai. Bởi vì không có phải lúc nào nắng cũng là số một, không phải lúc nào mưa cũng là số một. Làm ơn lấy cái đầu tiểu học, lấy cái đầu tiểu học là cũng hiểu cái đó rồi, nha, hiểu. Cho nên cái nghiệp ở đây nó là vậy đó và đương nhiên nói tới cái Nghiệp thì chúng ta phải nói theo kinh tí nó hơi lan man tí, Nghiệp có nhiều trường hợp.

Thí dụ như nói về thời gian mà để cho Quả đó thì mình thấy:

- Hiện nghiệp là có những cái nghiệp nó cho quả ngay đời này, kêu là nhân tiền.
- Có những cái nghiệp nó cho quả đời sau, tôi nói gọn, nói nhiều bà con khùng, nó có bốn, năm trường hợp, tôi chỉ nói hai thôi.
- Một là có những cái Nghiệp nó cho quả ngay đời này, có những cái Nghiệp nó cho quả đời sau. Trong cái số đời sau đó nó lại có những cái trường hợp là có những cái Nghiệp mà nó có trong Đạo Phật không có cái chuyện bù trừ, không có chuyện đi ăn cướp rồi lấy tiền cất chùa, cái hết tội không có. Nhưng có cái vụ này trong cái nghiệp đời sau đúng vào cái thời điểm nào đó. Tôi đặt tên tạm thời cái nghiệp đó là nghiệp X1, đúng vào thời điểm đó là X1 nó cho quả, nhưng mà cái X2 nó mạnh hơn, nó lấn X1. X1 tiếp tục chờ đợi một lúc nào đó mà khi đến cái lúc mà nó cho quả thì cái X4 nó lại xuất hiện nó mạnh hơn, thế là X1 phải chờ nữa. Chờ đến một lúc nào đó nó hết hạn thì thôi. Đó là theo trong kinh A Tì Đàm giải thích là vô hiệu nghiệp đó, nhớ. Vậy Nghiệp nói cho dễ nhớ đi:
- Một là cho quả đời này, hai là cho quả đời sau và cho quả đời sau nữa, hai trường hợp
- Một là nó có điều kiện là nó ra liền nhưng có trường hợp là khi nó không có điều kiện thì nó cứ chờ, chờ đến lúc nó quá hạn thì xong, đấy. Đó là nói về nghiệp theo thời gian. Còn trường hợp nữa

là nghiệp nói theo sức mạnh, đầy. Nghiệp nó gồm có trọng Nghiệp, thường Nghiệp và Khinh thiếu nghiệp, cận tử Nghiệp.

Trọng nghiệp là sao? Là những Nghiệp thiện ác mà được thực hiện với ba cái tiêu chí chuẩn sau đây:

- Một, cái tâm lúc thực hiện nó quá mãnh liệt đi, thiện mãnh liệt hoặc là ác mãnh liệt.

- Thứ hai là cái đối tượng, đối tượng đó là một cá nhân đức độ hay là một tập thể đông người. Một cá nhân đức độ hay là một tập thể đông người, nói gì là một tập thể đức độ thì khỏi nói rồi nha, khỏi nói cái đó không cần nói. Chỉ nói một cá nhân đức độ hay một tập thể đông người thì nghiệp thiện, nghiệp ác mà nhắm tới một trong hai đối tượng này nè là nó cho quả rất là mạnh.

- Thứ ba là cái tác dụng. Có nghĩa là Tâm mạnh, đối tượng trọng đại và cái thứ ba là cái tác dụng là nó có gây ra được cái gì hay không. Thí dụ tôi bỏ thuốc độc để tôi đầu độc nguyên một cái Thiền viện 400 người. May mắn là có người phát hiện kịp, đấy, cho nên chỉ chết con chó chùa thôi. Con chó nó hớt cái nó lẩn ra nó chết thì như vậy nhờ vậy cái Nghiệp tôi nó cũng nhẹ đi phần nào. Còn đấng này là tâm tôi ác cực kỳ mà đối tượng nó là nguyên một cái trường thiền mà cái tác dụng của hành động đó là gì? là chết quá trời người luôn. Đó phải có ba cái đó mới là trọng nghiệp nha, nhớ. Trường hợp đó là trọng nghiệp.

- Thứ hai là thường nghiệp. Thường nghiệp là những cái nghiệp thiện ác mà mình cứ làm hoài hoài, hoài hoài, nhiều năm, nhiều tháng trong đời. Thí dụ như đập đầu cá, cắt cổ gà, chọc tiết, chích điện chó mèo, dìm chết chó... đá khải là đâm heo thuốc chó mà làm hoài sáng nào cũng làm vài con, sáng nào cũng làm vài con. Hoặc là làm thiện thí dụ như ngày nào cũng tụng kinh, lễ Phật, ngồi thiền, bố thí, tụng kinh, lễ Phật, ngồi thiền, bố thí mà cứ làm hoài hoài vậy cả đời nó gọi là thường nghiệp, ác cũng có cái thường nghiệp mà thiện cũng có cái thường nghiệp. Cái gì mà mình làm hoài hoài.

- Cái thứ ba là cái khinh thiếu nghiệp nghĩa là sao? có nghĩa là những cái nghiệp thiện ác mà lâu lâu làm lần. Thí dụ như lâu lâu có người rủ đi câu, rủ đi nhậu, rủ đi đánh bài. Lâu lắm, ba, bốn tháng có lần, có khi một hai năm có một lần. Có lần đi lên rừng đi săn bắn, bẫy thú, bắn chim, đánh cá chơi, đi câu, thể thao đó mà lâu lâu làm lần. Hoặc là đi tu thiền, lâu lâu có người rủ đi qua Miến Điện tuần, hai tuần, nhưng mà 10 năm vậy đi được có hai ba lần vậy đó. Rồi có nghe pháp rồi cũng lâu lâu tiện cũng xề cái mộng vô nghe tí, câu, hai câu vậy đó. Hiểu hay không hiểu gì cũng kể là nghe, đấy. Cũng gặt đầu cũng Sādhu! rồi nhét nhúm tiền lẻ vô thùng phước điền vậy đó đi về, cũng lâu lắm à giáp năm, năm đi đâu được lần hai lần vậy đó. Đó gọi là khinh thiếu Nghiệp. Thiện ác cũng đều có những cái nghiệp mà lâu lâu làm lần.

- Rồi còn cái cận tử nghiệp là sao? Tức là cái nghiệp thiện ác mà mình làm trong lúc sắp đi. Tại sao cái nghiệp đó được kê riêng? Tại sao? Là bởi vì cả đời mình chỉ có một lần làm cái nghiệp đó thôi. Bởi vì cận tử có lần chứ làm gì có cận tử hai, ba lần, đấy. làm gì có vụ cận tử hai, ba lần. Cận tử có lần thôi. Đặc biệt là chỗ đó. Thứ nhất là cả đời mình chỉ có một lần làm cái nghiệp đó.

Thứ hai, cái tâm trạng của người cận tử đặc biệt lắm, đặc biệt. Cả đời mình chỉ có một vài lần là mình trải qua cái tâm trạng cận tử, cái tâm lý cận tử. Mặc dù cái giây phút cận tử chỉ có một. Nhưng mà cái tâm lý cận tử có rất là nhiều, cũng có rất nhiều cơ hội, rất nhiều cơ hội, nhưng mà nghiệp cận tử chỉ có một. Nghiệp cận tử chỉ kể có một thôi. Tại sao tôi nói tâm trạng cận tử có nhiều là có mấy lần mình chết hụt, xuyết chết, thì nói chung là những lần mình đối diện với cái chết, cái tâm lý của mình đặc biệt từ những người lính, những người mà lính. những người mà từ từ được gọi là đặc xá, những người mà từng được nghe thần chết gõ cửa, thì nếu mà họ có huệ căn. Nếu có huệ căn nha, phải có chữ nếu. Nếu có huệ căn thì sau đó họ nhìn cuộc đời đẹp lắm, nó đặc biệt lắm, nó đặc biệt lắm, họ buông bỏ rất tốt, yêu thương rất tốt, tốt lắm luôn, cư xử biết điều, biết chuyện lắm luôn, người đã từng bị thần chết gõ cửa. Còn cái thứ mà nó chưa biết gì đó, tới ngày cứ “hài nhi tóc bạc” sống lâu mà vẫn yêu đời, rồi chờ chừng nào chết mới run bắn lên, đó là thứ dờm. Cái người có huệ căn là hiểu rằng cái tâm lý mà lúc cận tử, cái gì cũng buông hết và lúc đó là lúc thối nhất tất cả những tấn tuồng, tấn tuồng giả trá của cuộc đời, lúc đó mình thấy ra hết, thấy ra hết quan trọng lắm luôn nha. Cái giây phút cận tử quan trọng lắm và trong cái tinh thần nhà Phật mình, cả đời mình là chuẩn bị cho hai giây phút: giây phút đắc đạo và giây phút cận tử. Tức là bao nhiêu chuyện mình làm là để nhắm đến cái chuyện đắc đạo. Nếu đắc không được thì nó có cái chuyện giây phút thứ hai

rất là đáng để mình đầu tư đó là giây phút cận tử. Mình làm sao mà để có một cái chết thanh thản, nhẹ nhàng, buông bỏ. Chứ còn ngán nhất là cái chết tiếc nuối, sợ hãi, bất mãn, sân hận đó là mệt, cái đó mệt. Cả đời mình là nhắm hai giây phút quan trọng đó: giây phút đắc đạo, nếu có. Còn không nữa phải chuẩn bị cho giây phút cận tử. [41:50]

[30/09/2024 - 10:21 - anhlibrary]

Nếu chẳng may mà mê man thì thôi. Nhưng mà nếu mà không mê man thì cái tâm lý cận tử nó phải ngon lành lắm, ngon lành lắm. Có giây phút cận tử ngon lành. Cái đó rất là quan trọng.

Nghiệp nó có nhiều trường hợp, Nghiệp cho quả ngay bây giờ hoặc cho đời sau. Nghiệp nó nói về mạnh yếu đó. Nghiệp nói về mạnh yếu. Hễ mình nói tới Nghiệp bắt buộc mình phải nhớ mấy cái đó. Rồi nó có cái trường hợp mình thấy đó là Nghiệp phân tích theo cảnh giới và chủng loại.

Thí dụ nghiệp dục giới, Nghiệp sắc giới, nghiệp vô sắc là sao? Cái người mà sống hưởng dục khi mà họ làm thiện thì cái thiện của họ vẫn quần quanh trong cõi dục, nhớ. Còn cái người mà có đắc thiên thì cái thiện của họ nó không có đưa họ trở về cái cõi trời người dục giới mà nó đưa họ lên trên, đẩy, tâm thiện thiên. Trong đó nó có cái sắc giới tức là cái này, nói ra khủng nha. Cái người không có học nghe ngán, tôi nói sơ sơ thôi. Đó là hai cảnh giới thiên của người còn thân xác và không còn thân xác. Nói cho dễ hiểu vậy đi. Như vậy mình thấy rõ ràng Nghiệp nó có nhiều cách phân tích mà trong đó thấy rõ ràng trên nền tảng tâm thức, nghiệp báo và trình độ hiện tại của anh mà cái việc anh làm nó cho cái quả báo như thế nào nó tương ứng với cái con người của anh, nhớ, nó tương ứng với cái con người của anh. Thí dụ như mình có trí tuệ nhiều thì mình bố thí đó là cách bố thí của người có trí, đời sau sanh ra vừa giàu, vừa khôn. Còn nếu mình không có trí tuệ đã không bẩm sinh không thông minh mà lại không chịu học giáo lý, kiến thức bách khoa hạn chế, nghèo túng. Thì khi mình sống thiện mình làm thiện thì đời sanh ra cũng sung sướng nhưng mà vẫn tiếp tục cũng lè mè, chậm chạp phải không, có đấy, trên nền tảng nào thì cái nghiệp nó sẽ cho ra cái quả tương ứng với cái nền tảng tâm thức cái nền tảng trình độ, nền tảng nghiệp lý tương đương, tương ứng, nó rất là quan trọng nha. Thì hôm nay cả ngày chúng ta đó, chúng ta không có đợi nguyên một ngày mình nó là cứ mỗi một cái giây phút mà chúng ta nói, làm và tư duy thì đều là những giây phút tạo nghiệp hết, nó dễ sợ như vậy. Các vị hỏi là thời gian bao lâu? tôi nói ai biết thì từ cái khoảng cách của câu nói này qua câu nói kia, suy nghĩ này qua suy nghĩ kia, hành động này qua hành động kia lâu mau, tôi đâu có biết, tùy người. Chỉ biết rằng nói, làm và tư duy mà bằng thiện ác trong từng phút, trong từng giây đó chính là Nghiệp. Trong một ngày như vậy mình tạo rất là phải rất nhiều mà là vô số lần Nghiệp mà đương nhiên nếu mà chúng ta khách quan trung thực và chân thật thì chúng ta thấy rằng trong đó là Nghiệp xấu nhiều, Nghiệp xấu nhiều lắm, tập làm sao. Nghe nói nè, tập làm sao mà khi nhận quả đắng hay quả ngọt vẫn lấy đó làm cái đề mục tu tập, đấy, đắng là tu kiêu đẳng, ngọt tu kiêu ngọt. Đó là một.

Thứ hai, đó là tu quả đó. Còn tu nhân là sao? Cứ nhìn cái này là biết đây là tâm xấu, nhìn cái này biết là tâm lành, nhìn tâm mình ấy, đó là tu nhân, tu nhân là tu vậy, chữ nhân ở đây phải hiểu là vậy đó, tu nhân và tu quả. Tu quả đây có nghĩa là đấng, cay, sướng, khổ cỡ nào, đấng, cay, ngọt, bùi, sướng, khổ cứ lấy đó làm cái đối tượng, làm cái đề mục để mà tiếp tục phát triển thì như này tôi nói đó, gặp người khổ là khởi đại bi, gặp người sướng khởi tâm tùy hỷ, không ganh tỵ. Giúp được ai thì giúp, bố thí được là bố thí có cơ hội nghe pháp là nghe pháp, có cơ hội ngồi thiền được là ngồi thiền thì đây là tu quả đó. Còn tu nhân là sao? Tôi không biết anh tu cái gì, tôi chỉ biết anh có cái khả năng kịp thời nhận diện đâu là thiện ác đang có mặt trong lòng mình. Đối với tôi anh là Á Thánh rồi, tôi không biết anh tu cái gì, anh đắc tới cái gì tôi không biết. Tôi cứ giả định anh là phạm đi, tôi giả định anh là phạm đi mà anh là người luôn luôn kịp thời phát hiện thiện ác trong lòng mình thì trong lòng tôi đâu anh là phạm phu nhưng trong lòng tôi, cá nhân chúng tôi Toại Khanh anh là Á Thánh, anh không phải là hoa hậu mà là Á hậu rồi đó, Á Thánh, anh là Á Thánh, chứ anh không có thấp đâu, anh không có chữ nào hay hơn chữ đó, anh là Á Thánh rồi đó, Thánh demi. Demi Saint, demi noble man. Đó đại khái như vậy. Nhớ cái Nghiệp ở đây mình tu là gì, mình tu là mình thấy rõ phản ứng của tâm lý khi 6 căn làm việc với 6 trần. Cái phản ứng tâm lý đó có tên là Nghiệp và người biết Phật pháp rồi trong cái chuyện tạo nghiệp là cẩn thận đúng, mà trong cái việc mà chịu cái quả của Nghiệp phải tiếp tục phải cẩn trọng, phải cẩn trọng. Vậy tôi nhắc lại nha:

- Luôn thấy rõ rằng ta đang thiện hay đang ác đó chính là tu.

- Luôn thấy rõ rằng đây là quả xấu, đây là quả thiện đều là vô ngã, vô thường, lại cũng là tu.
- Tu nhân và tu quả là như vậy đó.

Hồi nãy giờ thời gian ngắn thôi nhưng mà chữ Nghiệp tôi nghĩ đối với người sơ cơ nếu có lòng học đạo và nếu không có chê chúng tôi thì nghe tới, nghe lui cái phần này thì tôi nghĩ các vị có một chút căn bản để mai một nói tới chữ Nghiệp làm ơn hiểu cho nó tới một chút. Thì chúng tôi nhắc lại một chuyện cuối cùng trước khi khép lại bài giảng hôm nay là tùy thuộc vào:

- Cái tiền nghiệp

- Khuynh hướng tâm lý

- Và môi trường sống mà chúng ta có nhiều thiện hay là nhiều cái bất thiện

Thứ hai là người biết Đạo rồi thì dầu nhận quả Nghiệp lành hay là quả Nghiệp xấu thì cũng lấy đó làm cái chỗ tu hành. Mà phát hiện được cái nhân lành, nhân xấu có mặt trong mình cũng là đang tạo nghiệp đó, nhưng mà Nghiệp lành, Nghiệp giải thoát, nhớ.

Rồi Nghiệp thì nó cũng có nhiều trường hợp cho quả đời này và cho quả đời sau và Nghiệp cũng có nhiều thời điểm để thực hiện, thường làm hay thỉnh thoảng làm hay là làm lúc cận tử. Nghiệp cận tử đây là gì, lúc này tôi cũng đã có nói, bây giờ tôi nói thêm chút nữa: đó là những gì mà chúng ta gọi là tư duy, nói năng và hành động trước cái lúc mà ra đi.

Tư duy là gì? thí dụ như mình quán chiếu mọi thứ là vô thường: sướng, đau, khổ, buồn, tiếc nuối, tất cả là vô ngã, vô thường, phải, nhớ lại Phật pháp, nhớ lại Phật pháp. Đó là Nghiệp cận tử đó, Nghiệp cận tử thiện, còn Nghiệp cận tử bất thiện thì khỏi nói rồi, tiếc nuối, sợ hãi, hờn giận, tức tối, căm ghét phải không đó cũng là Nghiệp cận tử nhưng mà đó là Nghiệp xấu, nhớ cái đó. Cả đời của mình, mình sống nhắm đến hai cái giây phút quan trọng nhất đó là giây phút đắc đạo mà nếu không có đắc thì ít ra mình cũng có cái giây phút cận tử để mà chú ý. Thì chữ Nghiệp đại khái nó là như vậy, chữ nghiệp đại khái nó là như vậy. Tôi nhắc lại lần nữa trong mỗi phút giây chúng ta đang sống với nhân và quả, mỗi phút, mỗi giây chúng ta đang sống với nhân và quả, nhân chính là thiện ác trong mỗi phút còn quả chính là cái sướng, khổ, buồn, vui trong mỗi phút, mỗi giây nha. Cái người mà có học đạo, là nhìn nhân, nhìn vào cái nhân biết nó đang ở thiện hay ác. Nhìn quả biết nó là sướng hay khổ và luôn luôn nhớ rằng cái gì cũng vô ngã, vô thường do nhân duyên mà có rồi cũng do duyên mà mất đi. Tiếp tục sống có trách nhiệm trong cái thân phận hiện tại của mình. Hữu duyên thì đi xuất gia làm hành giả, còn thiếu duyên tiếp tục ở ngoài đời như tôi đã nhiều lần nói: tu hành là nhắm đến mục đích giải thoát mà giải thoát thì có hai: chánh giải thoát và tà giải thoát.

- Tà giải thoát là đi từ phòng giam này qua phòng giam kia tưởng mình đã giải thoát.

- Trường hợp hai tà giải thoát là mạ vàng cái dây xích, dây xiềng dưới chân mình thấy nó đẹp hơn rồi tưởng là nó vậy là ôn rồi đó.

- Còn chánh giải thoát là sao? Phá nát cái phòng giam, đá, phá nát cái phòng giam, bỏ hết để mà đi xuất gia, buông hết mọi sở hữu, mọi tình thân đi xuất gia và đắc chứng thiên định đạo quả thì đó được gọi là phá nát nhà giam.

Nhưng trường hợp thứ hai vẫn trong cái hình hài một người cư sĩ, một người vợ, một người chồng, một người mẹ, một người cha, nhưng đã vô hiệu hóa cái phòng giam. Có nghĩa là mình có cái chìa khóa, đây. Ở bình thường vậy đó nhưng mà có chìa khóa, khi nào thích thì mở đi ra chơi rồi tới vô lấy chìa khóa mở đi vô nằm ngủ cho nó mát. Còn khi nào cần lấy chìa khóa mở đi ra. Ở đây cũng vậy có rất nhiều người thấy họ vậy đó, thấy họ bề bộn phải giam nhốt trong cái bối cảnh môi trường, thân phận hình hài nhưng mà họ có chìa khóa, họ thích là họ mở họ đi ra. đi te te, tu là phải tu như vậy đó mới là tu, tu như vậy mới là làm chủ cái Nghiệp của mình là vậy đó. Cần là lấy chìa khóa mở đi ra te te vậy đó. Cần buông là buông, mà cái chuyện này các vị nghĩ là ổng đang nói chuyện trên mây, không, chuyện này không phải trên mây, chuyện này trước mắt bởi vì nếu mà anh không có khả năng như vậy đó là bây giờ anh lăn ra anh chết, anh chết kiểu gì đây? Anh chết kiểu gì? Bây giờ anh chưa là Thánh ít nhất anh cũng phải nhớ rằng mình phải chết, chắc chắn rồi mà chìa khóa đưa nào giữ cái đã, ai giữ, mình là thằng chồng phải không? mà con mình nó giữ chìa, vợ mình nó giữ chìa mà cái vui nhất là cái nhà nó lại giữ chìa, chiếc xe nó giữ chìa mới ghê chứ. Trong khi mình là người chủ thật sự mình phải là người giữ chìa. Đẳng này mình không có khả năng an lạc là vì ai đó giữ chìa, cái vật gì đó, cái người nào đó nó giữ cái chìa khóa chứ mình, mình không có khả năng để mà đi ra đi vào là dở.

Cho nên mình nhớ cái câu đó: trăm năm trong cõi người ta, ai ai cũng được đi ra đi vào, nhỏ xíu tới như nước Lào, người ta vẫn được đi vào đi ra, đen thui như Angola người ta vẫn được đi ra đi vào, mênh mông tới như nước Tàu người ta vẫn được đi vào đi ra, chỉ riêng phật tử nhà ta, nữ, nam, tăng, tục không ra không vào. Mình cứ nhớ hoài câu đó, tu là phải có khả năng đi ra đi vào. OK, chúc các vị một ngày vui.